

Teza: zasada odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Stosując odpowiednio art. 1 §1 k.k. należy zauważyć, że odpowiedzialności dyscyplinarnej podlega ten, kto popełnia delikt dyscyplinarny pod groźbą kary dyscyplinarnej obowiązującej w czasie jego popełnienia. Zgodnie z art. 17§ 1 pkt. 1 k.p.k., stosowanym odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym, nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza, gdy czynu nie popełniono albo brak jest danych uzasadniających podejrzenie jego popełnienia.

WO-143/20

POSTANOWIENIE
z dnia 29 października 2020 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców prawnych w Warszawie

W składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Magdalena Śniegula/sprawozdawca

SWSD Andrzej Hryniewicki

Protokolant: Dorota Waleszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2020 roku na posiedzeniu

zażalenia L. J. na postanowienie Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 11 marca 2020 r. o sygn. akt GRD 20/2019 o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

1.

zmienić zaskarżone postanowienie w zakresie podstawy prawnej odmowy wszczęcia dochodzenia - w miejsce: „art. 17§ 1 pkt. 3 k.p.k.” wpisać: „art. 17§ 1 pkt. 1 k.p.k.”

2. w pozostałym zakresie utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie

Uzasadnienie

Dnia 16 października 2019 r. do Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych wpłynął wniosek L. J. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu W. (...) Dziekanowi Okręgowej Izby Radców Prawnych w W.

Skarżący L. J. zarzucił radcy prawnemu W. (...):

1.

dopuszczenie się przez radcę prawnego W. (...) naruszenia przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE ((...)) w zakresie danych osobowych wnioskodawcy L. J. - radcy prawnego będącego członkiem (...) w W. - zawieszono w czynnościach zawodowych radcy prawnego oraz wszystkich radców prawnych i aplikantów radcowskich będących członkami (...) w W., począwszy od dnia 25 maja 2018 r. do dnia 13 listopada 2018 r. dopuszczając się naruszenia art. 3 ust. 1, art. 6, art. 11 ust. 1 i 2, art. 12 ust. 1 i 3, art. 13, art. 16, art. 17 art. 50 ust. 1 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

2.

dopuszczenie się przez radcę prawnego Włodzimierza Chróścika, działającego jako funkcjonariusz publiczny, niedopełnienia obowiązków służbowych i działania w tej sytuacji na szkodę interesu prywatnego L. J. - radcy prawnego będącego członkiem (...) w W. - zawieszono go w czynnościach zawodowych radcy prawnego oraz wszystkich radców prawnych i aplikantów radcowskich będących członkami (...) w W., począwszy od dnia 25 maja 2018 r. do dnia 13 listopada 2018 r. dopuszczając się naruszenia art. 3 ust. 1, art. 6, art. 11 ust. 1 i 2, art. 12 ust. 1 i 3, art. 13, art. 16, art. 17 art. 50 ust. 1 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz podejrzenia popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. (jako funkcjonariusz publiczny);

3.

dopuszczenia się przez radcę prawnego Włodzimierza Chróścika, działającego w tym przypadku jako funkcjonariusz publiczny niedopełnienia obowiązków służbowych i działania w tej sytuacji na szkodę interesu prywatnego L. J., radcy prawnego będącego członkiem (...) w W., zawieszono go w czynnościach zawodowych radcy prawnego, poprzez całkowity brak nadzoru nad podległymi mu organami (...) w W. i ich członkami, w tym przypadku w szczególności nad radcą prawnym A. P. (1) składu orzekającego (...) w W. w sprawie o sygn. akt D 55/18, w której to sprawie jest ona podejrzana o naruszenie przepisów (...) poprzez wyniesienie w dniu 20 sierpnia 2018 r. akt sprawy o sygn. akt D 55/18 z siedziby (...), co oznacza podejrzenie popełnienia przestępstwa żart. 231 § 1 k.k.;

4.

dopuszczenia się przez radcę prawnego Włodzimierza Chróścika, działającego w tym przypadku jako funkcjonariusz publiczny niedopełnienia obowiązków służbowych i działania w tej sytuacji na szkodę interesu prywatnego L. J., radcy prawnego będącego członkiem (...) w W., zawieszono go w czynnościach zawodowych radcy prawnego, poprzez całkowity brak nadzoru nad podległymi mu organami (...) w W. i ich członkami, w tym przypadku nad radcą prawnym A. P. (2) składu orzekającego (...) w W. w sprawie o sygn. akt D 91/18, w której to sprawie jest on podejrzany o naruszenie przepisów (...) poprzez co najmniej dwukrotne wyniesienie akt sprawy o sygn. akt D 91/18 z siedziby (...), co oznacza podejrzenie popełnienia przestępstwa żart. 231 §1 k.k.

Radca prawny W. (...) w odpowiedzi na skargę złożył obszernie wyjaśnienia. Dnia 11 marca 2020 r. Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego wydał postanowienie

odmowie wszczęcia dochodzenia - sygn. akt GRD 20/19.

1

L. J. złożył zażalenie na niniejsze postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia w dniu 28 maja 2020 r. (postanowienie doręczone 21 maja 2020 r.).

L. J. zaskarżył niniejsze postanowienie w całości, wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego merytorycznego rozpoznania przez właściwego rzeczowo

miejscowo Rzecznika (...) w W..

2

W uzasadnieniu zażalenia skarżący L. J. podniósł, że Obwinionemu nie udało się uprawdopodobnić, że nie dopuścił się zarzucanych mu czynów. Stanowisko Obwinionego wykazuje, że nie odniósł się on merytorycznie do zarzucanych mu czynów.

Postanowienie Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego (...), zdaniem skarżącego L. J., o odmowie wszczęcia dochodzenia podlega uchyleniu, gdyż zarówno rzecznik jak i sam Obwiniony zapomnieli ustosunkować się do wniosku o orzeczenie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu przez radcę prawnego

Włodzimierza Chróścika. Skarżący L. J. podniósł także w zażaleniu, że błędnie wskazano podstawę odmowy wszczęcia dochodzenia (art. 17§ 1 pkt. 3 k.p.k. mówiący o znikomej społecznej szkodliwości czynu) w sytuacji, gdy Obwiniony reprezentuje instytucję liczącą ponad 12.000 członków, która traktowana jest jak instytucja zaufania publicznego i ciężą na nim tak ciężkie zarzuty, że kwalifikacja prawna odmowy wszczęcia dochodzenia budzi po prostu „pusty śmiech”.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, poza zarzutem błędnej kwalifikacji prawnej odmowy wszczęcia dochodzenia, jednak z innych przyczyn niż wskazuje skarżący L. J..

Na wstępie należy zauważyć, że L. J. w swoim odwołaniu błędnie nazywa radcę prawnego Włodzimierza Chróścika (...), gdyż w niniejszej sprawie nie wszczęto dochodzenia i nie postawiono radcy prawnemu żadnych zarzutów, nie jest więc o nic obwiniony. Zgodnie z art. 68 ust. 3 ustawy o radcach prawnych obwinionym jest radca prawny, co do którego wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów.

Należy także zauważyć, że radca prawny, zarówno w stadium postępowania „ad rem” jak i „ad personam” nie musi udowadniać swojej niewinności, to powołane do tego organy mają udowodnić winę.

Wręcz absurdalny jest też zarzut nie odniesienia się Rzecznika Dyscyplinarnego czy też samego radcy prawnego do wniosku skarżącego o pozbawienie prawa wykonywania zawodu radcę prawnego Włodzimierza Chróścika. Zgodnie z art. 68¹ ustawy o radcach prawnych, postępowanie przed sądem dyscyplinarnym wszczyna wniosek o ukaranie złożony odpowiednio przez Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępców i najwcześniej na tym etapie są formułowane wnioski w zakresie kary dyscyplinarnej.

Odnosząc się do zarzutu skarżącego, że „na Obwinionym ciężą ciężkie zarzuty” należy raz jeszcze odnieść się do wszystkich zarzutów sformułowanych we wniosku L. J. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Ad 1. L. J. nie precyzuje ani w sentencji swojego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego ani w uzasadnieniu na czym polegało naruszenie przez radcę prawnego Włodzimierza Chróścika przepisów o ochronie danych osobowych - zarówno wobec niego jak i wobec wszystkich radców prawnych i aplikantów radcowskich (...) w W.. Skarżący wskazuje jedynie zarzut nie wdrożenia przepisów w zakresie (...).

W obszernych wyjaśnieniach złożonych przez radcę prawnego Włodzimierza Chróścika w ramach czynności sprawdzających wyjaśnił on, że zarówno pod rządami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych („uodo”) jak i obowiązującego obecnie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnie rozporządzenia o ochronie danych osobowych (...)) przepisy są przestrzegane.

W okresie obowiązywania „uodo” wyznaczono Administratora (...), który nadzorował czynności podejmowane przez (...) w W., prowadził audyty i weryfikował przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych.

W związku z rozpoczęciem stosowania (...), (...) w W. wyznaczyła Inspektora Ochrony Danych do którego obowiązków należy m. in. monitorowanie przestrzegania (...) i innych przepisów Unii lub państw członkowskich w zakresie ochrony danych osobowych, szkolenie personelu w zakresie przetwarzania danych osobowych, audyty. Ponadto przygotowano i wdrożono odpowiednie procedury w zakresie ochrony danych osobowych. Zarzut skarżącego odnosi się do przedziału czasowego od 25 maja do 13 listopada 2018 r. We wskazanym przez skarżącego czasie nie stwierdzono naruszeń w

zakresie (...), o czym świadczą publiczne komunikaty (...) w W.. W wyjaśnieniach radcy prawnego Włodzimierza Chróścika podawane są szczegóły dokumentacji w postaci uchwał (...) jak i (...) w zakresie ochrony danych osobowych, jak również informacje o procedurze ich wdrażania.

Stosując odpowiednio art. 1 §1 k.k. należy zauważyć, że odpowiedzialności dyscyplinarnej podlega ten, kto popełnia delikt dyscyplinarny pod groźbą kary dyscyplinarnej obowiązującej w czasie jego popełnienia. Zgodnie z art. 17§ 1 pkt. 1 k.p.k., stosowanym odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym, nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza, gdy czynu nie popełniono albo brak jest danych uzasadniających podejrzenie jego popełnienia.

W stosunku do czynu, określonego w pkt. 1 wniosku skarżącego, ze względu na obszerną materię ochrony danych osobowych, Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie jest władny stwierdzić - i nie jest do tego powołany - o poprawności wszystkich procedur i wszystkich działań Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. w obszarze ochrony danych osobowych, jednakże jest władny stwierdzić, że brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia deliktu dyscyplinarnego w tym zakresie. Wobec powyższego należało odmówić wszczęcia dochodzenia, na podstawie art. 17§ 1 pkt. 1 k.p.k.

Ad 2. Zarzut dotyczy działania radcy prawnego Włodzimierza Chróścika, jako funkcjonariusza publicznego, i jego rzekomego dopuszczenia się działania na szkodę zarówno skarżącego L. J. jak i wszystkich radców prawnych i aplikantów radcowskich w okresie od 25 maja 2018 r. do 13 listopada 2018r., bez najmniejszego nawet sprecyzowania na czym to działanie (lub zaniechanie) miało polegać. Brak jest takiego sprecyzowania zarówno w sentencji wniosku jak i w jego uzasadnieniu. Trudno wobec powyższego odnieść się do tego zarzutu. L. J. wskazuje szereg przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, które rzekomo zostały naruszone - nie wiadomo tylko jakim działaniem lub zaniechaniem.

Należy jednoznacznie stwierdzić, że czynu opisanego w pkt. 2 nie popełniono, gdyż brak jest elementów, które wskazywałyby o jaki czyn w ogóle chodzi. Najogólniej można powiedzieć, że czynem jest zachowanie człowieka (ściślej - jednostka tego zachowania) pozostające pod kontrolą woli. Bez sprecyzowania o jakie zachowanie chodzi nie sposób dowieść o dalszych elementach ewentualnej odpowiedzialności dyscyplinarnej. Taki brak ujawniony jeszcze przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego uzasadnia odmowę jego wszczęcia na podstawie art. 17§1 pkt. 1 k.p.k.

Ad 3. Zarzut dotyczy braku nadzoru D. (...) w W. Włodzimierza Chróścika nad działaniem sędziego Agnieszki Świstak (przewodniczącej składu orzekającego) Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego oraz wyniesienia przez tego sędziego konkretnych akt sprawy dyscyplinarnej, w której orzekała, poza siedzibę sądu co oznacza, zdaniem skarżącego, podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. przez D. (...) w W. Włodzimierza Chróścika. Co do pierwszej części zarzutu należy stwierdzić, że dziekan okręgowej izby radców prawnych nie sprawuje nadzoru nad działaniami okręgowego sądu dyscyplinarnego, w tym nad działaniami konkretnych sędziów. Wykładnia systemowa ustawy o radcach prawnych wskazuje, że okręgowy sąd dyscyplinarny jest niezależnym organem o ustalonych przez ustawę kompetencjach. Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o radcach prawnych dziekan okręgowej izby radców prawnych jest członkiem prezydium rady okręgowej izby radców prawnych, które to prezydium jest organem wykonawczym rady oirp. Zakres kompetencji rady okręgowej izby radców prawnych jest określony w art. 52 ust. 3 ustawy o radcach prawnych i w zakres tych kompetencji nie wchodzi nadzór nad okręgowym sądem dyscyplinarnym. Co do drugiej części zarzutu, należy stwierdzić, że dotyczy sędziego (...) A. Ś., nie sposób więc przypisać winy za jej działania lub zaniechania D. (...) w W.. Na marginesie należy stwierdzić, że zgodnie z § 39 Regulaminu funkcjonowania sądów dyscyplinarnych (Uchwała Nr 83/ (...) Prezydium)

Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 22 czerwca 2017r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu funkcjonowania sądów dyscyplinarnych samorządu radców prawnych) przewodniczący sądu dyscyplinarnego, w przypadkach uzasadnionych sprawnością postępowania, może zezwolić sędziemu sprawozdawcy na wyniesienie akt sądowych poza siedzibę sądu, po uprzednim odnotowaniu tego faktu przez sekretarza sądu w repertorium sądowym. W związku z powyższym należało odmówić wszczęcia postępowania na podstawie art. 17§ 1 pkt. 1 k.p.k. gdyż D. (...) w W. nie popełnił czynu opisanego przez skarżącego.

Ad 4. Zarzut dotyczy braku nadzoru D. (...) w W. Włodzimierza Chróścika nad działaniem sędziego Andrzeja Szmigiela (przewodniczącego składu orzekającego) Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego oraz wyniesienia przez tego sędziego konkretnych akt sprawy dyscyplinarnej, w której orzekał, poza siedzibę sądu, co oznacza, zdaniem skarżącego, podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.. Odnośnie do tego zarzutu w pełni znajduje zastosowanie argumentacja dot. pkt 3 niniejszego uzasadnienia.

Wskazanie przez Zastępcę Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego w sentencji postanowienia art. 17§ 1 pkt. 3 jako podstawę odmowy wszczęcia dochodzenia jest całkowicie chybione i zapewne jest zwykłą omyłką pisarską. Ta podstawa prawna dotyczy sytuacji, gdy czyn popełniono jednakże jego społeczna szkodliwość jest znikoma. Zebrany w sprawie materiał w trakcie czynności sprawdzających a także samo uzasadnienie postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego wskazują jednoznacznie na art. 17§ 1 pkt. 1 k.p.k. jako podstawę odmowy wszczęcia dochodzenia.